ערב למאן אילימא ערב לישראל יוהא תנא

יאלו עוברין בלא תעשה המלוה והלוה

הערב והעדים אלא לנכרי יוכיון דדיניה

דנכרי דאזיל בתר ערכא איהו ניהו דקא

שקיל מיניה רביתא אמר רב ששת ישקיבל

עליו לדון בדיני ישראל אי קיבל עליו לדון

בדיני ישראל רבית נמי לא לשקול אמר רב

ששת שקיבל עליו לזו ולא קיבל עליו לזו:

מלוה ישראל מעותיו של נכרי מדעת הנכרי

כו': תנו רבנן מלוה ישראל מעותיו של

נכרי מדעת הנכרי אבל לא מדעת ישראל

כיצד ישראל שלוה מעות מן הנכרי ברבית

וביקש להחזירם לו מצאו ישראל אחר ואמר

לו תנם לי ואני אעלה לך כדרך שאתה

מעלה לו אסור ואם העמידו אצל נכרי מותר

וכן ינכרי שלוה מעות מישראל ברבית

וביקש להחזירם לו מצאו ישראל אחר ואמר

לו תנם לי ואני אעלה לך כדרך שאתה מעלה לו מותר ואם העמידו אצל ישראל

אסור בשלמא סיפא לחומרא אלא רישא כיון

דאין שליחות לנכרי איהו ניהו דקא שקיל

מיניה רביתא אמר רב הונא בר מנוח

משמיה דרב אחא בריה דרב איקא הכא

במאי עסקינן הכגון דאמר ליה הניחם ׂפעל גבי

קרקע והיפטר אי הכי מאי למימרא אלא

אמר רב פפא יכגון שנמל ונתן ביד ואכתי

מאי למימרא מהו דתימא נכרי גופיה כי

עביד אדעתא דישראל קא גמיר ויהיב קמ"ל

רב אשי אמר כי אמריגן אין שליחות לנכרי הני מילי בתרומה אבל בכל התורה כולה

יש שליחות לנכרי והא דרב אשי יברותא

היא מאי שנא תרומה דלא דכתיב יאתם

גם אתם סמה יאתם בני ברית אף שלוחכם

נמי בני ברית "שליחות דכל התורה כולה

נמי מתרומה גמרינן לה אלא דרב אשי

ברותא היא איכא דאמרי אמר רב אשי כי

אמרינן אין שליחות לנכרי הני מילי אינהו

לדידן אבל אנן לדידהו הוינא להו שליח

והא ברב אשי ברותא היא מ"ש אינהו

לדיִדן דלא דכתיב אתם גם אתם לרבות

שלוחכם מה אתם בני ברית "אף שלוחכם

בני ברית אנן לדידהו נמי מה אתם בני ברית

קאמר אלא הא דרב אשי ברותא היא רבינא

אמר נהי דשליחות לנכרי לית ליה זכיה

מדרבנן אית ליה מידי דהוי אקטן קטן לאו אף על גב דלית ליה שליחות

א) [ל"ל והחנן], כ) לקמן

מ״ם לטיל מו בשם הטרודו.

כתובות יא. ד"ה מטביליו

וע"ע בתוס' סנהדרין סח

ה קטן], ו) [במדבר יח],

נ) ודף מל:ן, ק) גי׳ כ״מ

ל [ויף ממו], של בל כז ראשון, של [ויקרא כז במדבר ל], י) נ"א לפדות

המשכנות לנכרי או אפילו

לישראל אך שיאמר למלוה

אני פורע בשביל הנכרי כו'.

3"57

עין משפט נר מצוה קים א ב מיי פ״ה

הלכה ה סמג לאוין קלג טוש"ע י"ד סיי קע סעיף א: קב ג מיי שם הלכה ג

סמג שם טוש"ע י"ד סמג שם טוש"ע י"ד סי' קסח סעיף א: קבא ד מיי שם הלי ד טוש"ע שם סעי

ו: קבב הו מיי שם הליג מוש"ע שם סעיף א

[ב ג]: קבג ז מיי' פ"ד מהלי תרומות הלכה א: ח ט מיי' פ"ב מהלכות שלוחין ושותפין הלכה א טוש"ע ח"מ סיי קפח סעיף א: קבה י מיי שם הלי ב מוש"ע שם סעיף

תורה אור השלם ו כֵּן תָּרִימוּ גַם אַתֶּם תְרוּמֵת יִיָּ מִכֵּל הְרוּמֵת יְיָ מִבּּל מַעְשְׂרֹתִיכֶם אֲשֶׁר הִּקְחוּ אָת תְרוּמִת ייִ לאהרו הכהו:

מצאן ישראל אחר אמר לו תנם לי ואני אעלה לך כו'. ואס תאמר מאי איריא ואני אעלה לך אפילו אמר אני אעלה

> לא היה המלוה חייב לנכרי רבית כיון דמשכר הלואה נותן לנכרי הרבית ע"פ המלוה הרי הוא °כנותו למלוה עלמו מדין ערב כמו תן מנה לפלוני ואקדש אני לך דמקודשת מדין ערב בפ"ק דקדושין (דף ו.) וכן קשה בסיפא וי"ל דנקט לך משום העמידו לאשמועינן רישא דאפילו מקבל ישראל רבית שרי כיון שמקבלו בשביל נכרי וכן בסיפה כשהעמידו אלל ישראל אסור אפילו מקבל הנכרי רבית:

> בשלמא סיפא לחומרא. תימה אמאי לא הוי רבית גמור כשהעמידו אלל ישראל אפילו מקבל הנכרי רבית שהרי נעשה ישראל שני שלוחו של ראשון לקבל חובו מידו של נכרי וי"ל דאפילו שיוכל לזכות לחבירו במציאה הכא אין קבלתו מן הנכרי זוכה לישראל חבירו דנהי אם היה נכרי מפקיר מעותיו היה יכול לזכות לחבירו השתח מיהח שהנכרי אינו מפקירן אלא בא לזכות מעותיו למלוה על ידי זה הלוה איז לו כח לזכות שאם כן היה ישראל המקבל שלוחו של נכרי לזכות במעותיו של ישראל ואין שליחות לנכרי וה"ל להיות מותר אפי׳ העמידו אלל ישראל אי לאו דלחומרא אמרינן דיש שליחות לנכרי אלא רישא אמאי שרי בהעמידו אצל הנכרי כיון דאין שליחות לנכרי נמצא דישראל שני לא זכה בקבלתו לנכרי ואינו חייב לנכרי כלום אלא לישראל וכשנותן רבית לנכרי הרי הוא נותן עבור ישראל המלוה ופוטרו נגד הנכרי והוי כנותן לישראל עלמו ומשני דאמר ליה הניחם ע"ג קרקע והפטר והלוה יטלם מעל גבי קרקע בליווי הנכרי להתחייב לו קרן ורבית ואפילו שלא הפקיר ישראל המעות כשנתנם ע"ג קרקע והוי עדיין שלו כשנטלם ישראל שני מכל מקום כשפורע לנכרי רבית אינו בשביל ישראל ראשון שהרי כבר פטרו הנכרי אבל כשלא הניחם ע"ג קרקע אלא אמר תן לפלוני ישראל והפטר ואני אתנה עמו שיתן לי קרן ורבית היה אסור אע"פ שעתה נמי אינו פורע לו רבית לפטור את הראשון שהרי כבר פטרו הנכרי מכל מקום כיון שקבל המעות מיד ישראל הראשון שהיה עד עתה המעות באחריותו נראה כנותן לו רבית אע"פ שאינו מתנה עמו אלא הנכרי:

בנון שנשא ונתן ביד. אומר רבינו חם דהשתא תו לא אמרינן סיפא לחומרא כדהוה אמרינן מעיקרא אלא מיירי נמי כגון שנטל ונתן ביד שקיבל ישראל המעות הנכרי ונחנם לחבירו וקמ"ל דלא אמרינן אדעתא דנכרי גמר ומקני ליה וה"נ איכא בשלמא בס"פ ארבעה אחין (יבמות דף לד.) דלא קאי גבי בשלמא כולהו משכחת להו דשוו שליח ומתוך פ״ה ור״ח משמע דלעולם סיפא לחומרא כתוב בירושלמי ישראל שמנהו נכרי אפוטרופוס או סנטר מותר ללוות ממנו ברבית ונכרי שמנהו ישראל אפוטרופוס או סנטר אסור ללוות ממנו ברבית מעותיו של נכרי שמופקדין ביד ישראל אסור ללוות ממנו ברבית מעותיו של ישראל שמופקדין ביד נכרי מותר ללוות ממנו ברבית זה הכלל כל שהוא באחריות ישראל אסור באחריות נכרי מותר ובתשובה אחת כתב רבינו תם דהיתר גמור הוא כהאי גוונא שישלח ישראל הלוה משכנותיו על ידי נכרי או על ידי עבדו והמלוה יקבל משכונות מיד נכרי ויתן י המעות לנכרי או אפי׳ לישראל אך שיאמר המלוה אני (6) מלוה לך בשביל הנכרי ולא יהא סומך המלוה כלל על הלוה כ"א על המשכונות והלוה הוא מסולק מן המשכון שהרי אם אבד אין לו דין ודברים עם המלוה שהרי לא קבלו אלא מיד נכרי ו-] ומותר לישראל להיות ערב בשביל נכרי דישראל המלוה לא בתר ערבא אזיל אלא בתר לוה אזיל ואי לא יפרע הנכרי יפרע הערב הקרן והרבית דהשתא הוא דמוזיף לנכרי:

ערב למאן. מי הוא המלוה שאני מותר לעשות לו ערב: אנו עוברין. משום לא תשימון (שמות כב): והא כיון דנכרי בתר ערבא לנכרי אסור דלא שרי אלא בהעמידו אצל נכרי כיון דמלוה מעותיו אויל. אינו חובע אלא את הערב: הוא ניהו דשקיל רבים. ערב לחבירו כדי שיפרע לנכרי רבית בשבילו פשיטא דהוי רבית דאפילו זה הלוה מן הנכרי וחזר והלוה לישראל: לדון בדיני ישראל. [א] יחבע

מן הלוה תחלה וכשלא ימצא אצלו יגבה מן הערב והשתא אין הערב לוה מתחילה הלכך כי פרע לנכרי ההיא שעתא הוא דאוופיה לחבריה ומאי דמחיף ליה שקיל מיניה: אסור. דהוא ניהו דקא מוזיף ליה ברבית: ואם העמידו אלל נכרי. אע״פ שישראל נותנו לחבירו במלות הנכרי: מותר. דשלוחו הוא: ואם העמידו אלל ישראל אסור. ואף על פי שקיבלם זה מיד נכרי משום דנכרי שליח של ישראל ושלוחו של אדם כמותו: בשלמא סיפא. דקתני אם העמידו אצל ישראל אסור דמשמע שנכרי זה חשוב שלוחו של ישראל חומרא דרבנן הוא למיסר. דהא דקי"ל דשלוחו של אדם כמותו בשולח ישראל ושליח ישראל נאמר דמתרומה גמרינן בפרק שני דקדושין (דף מא:) אתם גם אתם (לרבות שלוחכם מה אתם בני ברית אף שלוחכם בני ברית: אלא רישא. דהתני אם העמידו אצל נכרי מותר: כיון דחין תורת שליחות לנכרי. וישראל מישראל קיבלם הוא ניהו דשקיל רבית: דחמר לו נכרי. לישראל ראשון: הניחם על גבי קרקע והפטר. וכן עשה ומשם נטלם ישראל שני: כגון שנשת ונתן הנכרי ביד. וקבלם מן הראשון ונתנם לשני: אדעתא דידיה דישראל. שהרי הוא הביאו אצלו והוי נכרי שלוחו ונחמיר מדרבנן למיסר כדמחמרינן בסיפא: שליחות דכל התורה כולה. שיהח שלוחו כמותו: מתרומה גמריגן לה. בקדושין": אבל אנן לדידהו. כגון רישא דברייתא הוי שליח וסיפא לחומרא כדאמרן: אנן לדידהו נמי. מה אתם בני ברית ואתם היינו שולחים לא נאמרה שליחות אלא בשולח ישראל ושליח ישראל. מאו דגרים הכא אף שלוחכם בני ברית משתבש: זכיה מדרבנן אית ליה.

שיהא ישראל זוכה לצורך נכרי הלכך

ההוא ישראל זוכה ליה מדרבנו בהלואה

זו מישראל ש שני: קטן לית ליה שליחות

דכי כתב שליחות בגדול כתב בראוי

לתרום שיהא הקדשו הקדש ודיבורו חל

דגבי הקדשות ונדרים איש כתיבש

וגבי תרומה מאת כל איש אשר

ידבנו לבו וגו' (שמות כה):

רש"י ד"ה לדון בדיני [א] ישראל יתבע כו'. נ"ב וכ"ד ש"מ. והרשב"א כתב דאינו אלא בערב שלוף דוך שאין דינו עם הלוה כלל. מ"מ (ועמ"ש רבינו ניו״ל סי״ ק״ע ס״ ה״): [ב] תום׳ ק"ע ס"ק ב' כגון. ומותר לישראל כו'. נ"ב הראב"ד חולק ע"ו

הגהות הב"ח (ל) תום' ד"ה כגון וכו' שיאמר המלוה אני פורע לך בשביל:

גליון הש"ם גם' ע"ג קרקע והפטר. ע"ן לקמן דף קיב ע"ח מוס׳ ד"ה חוזר: תום׳ ד"ה מצאו וכו' כנותן

דף נו ע"ב תוס' ד"ה

לספה:

הגהות הגר"א